

Zayd ibn Haritha

Innehåll

- Zayd ibn Harithas härstamning
- Hans uppväxt
- Hans liv i islam
- Zayds äktenskap med Zaynab bint Jahsh
- Hans skilsmässa från Zaynab bint Jahsh
- Hans ställning och dygder

Zayd ibn Haritha var Guds sändebuds ﷺ frigivne slav och en av de tidigaste som antog islam — den första av de frigivna som blev muslim. Han var profetens adoptivson före uppenbarelsen, och när islam kom avskaffades adoptionsseden och Koranen uppenbarades om honom. Han var ständigt vid profetens sida, deltog i striderna och utsågs av profeten till befälhavare över flera expeditioner. Han var en av de tre ledare som stupade i slaget vid Mu'ta.

Zayd ibn Harithas härstamning

- **Namn:** Zayd ibn Haritha ibn Sharahil (eller Sharhabil) ibn Ka'b, från Banu Kalb, en gren av Quda'a.
- **Moder:** Sa'da bint Tha'laba ibn 'Abd 'Amir ibn Aflit från Banu Ma'n av Tayy.

- **Hustrur:** Umm Ayman, Zaynab bint Jahsh, Umm Kulthum bint Oqba, Durra bint Abi Lahab, Hind bint al-‘Awwam.
- **Barn:** Usama ibn Zayd.
- **Bror:** Jibla ibn Haritha.

Hans uppväxt

Zayd föddes i Banu Kalbs område år 43 före hijra, enligt vissa 47 före hijra. Som barn följde han med sin mor till hennes släkt Banu Ma'n. En natt anföll Banu al-Alfayn ibn Jusr och tog honom till fånga före islam. Han såldes på marknaden i Okaz och köptes av Hakim ibn Hizam, som gav honom till sin faster Khadija bint Khuwaylid för 400 dirham.

När Khadija gifte sig med profeten ﷺ skänkte hon Zayd till honom. Många år senare kom män från Banu Kalb till Mekka för hajj. De såg Zayd, kände igen honom och berättade för hans familj. Hans far Haritha och farbror Ka'b reste till Mekka för att friköpa honom.

De mötte profeten och erbjöd lösen, men profeten sade:

"Låt honom välja. Om han vill följa er får han gå utan lösen. Om han vill stanna hos mig, låt honom göra det."

Profeten kallade på Zayd och sade:

"Du känner mig och min sällskaplighet. Välj mig eller välj dem."

Zayd svarade:

"Jag väljer ingen framför dig. Du är för mig som en far och en mor."

Hans far sade:

"Ve dig, Zayd! Väljer du slaveri framför frihet, och framför din far och din familj?"

Zayd svarade:

"Jag har sett något hos denne man som gör att jag aldrig väljer någon framför honom."

Profeten tog då Zayd till Ka'ba och sade:

"Vittna, alla närvarande, att Zayd är min son. Han ärver mig och jag ärver honom."

Från den dagen kallades han **Zayd ibn Muhammad** — tills adoption förbjöds i islam.

Hans liv i islam

Zayd var en av de första som antog islam — den tredje efter Khadija och 'Ali. Han antog islam före Abu Bakr och var därmed den första av de frigivna som blev muslim.

Han följde profeten i allt och deltog i alla händelser i Mekka tills profeten befallde honom att utvandra till Medina. I Medina gjorde profeten honom till broder med antingen Usayd ibn Hudayr eller Hamza ibn 'Abd al-Muttalib.

Zayd var en skicklig bågskytt. Han deltog i Badr och var den som bar nyheten om segern till Medina. Han deltog i alla strider: Uhud, Khaybar, Khandaq och Hdaybiyya. I slaget vid al-Muraysi' utsåg profeten honom till ställföreträdare över Medina.

Profeten gav honom befälet över sju expeditioner: al-Qurda, al-Jamum, al-Is, al-Taraf, Hisma, Umm Qirfa m.fl.

När profeten förberedde striden mot romarna och ghassaniderna utsåg han tre befälhavare:

1. **Zayd ibn Haritha**
2. Om han stupade: **Ja'far ibn Abi Talib**
3. Om han stupade: **'Abd Allah ibn Rawaha**

Zayd stupade som den första av dem efter att ha kämpat tappert. Därefter

stupade Ja'far och 'Abd Allah, och Khalid ibn al-Walid tog över befälet.

Zayds äktenskap med Zaynab bint Jahsh

Zayd var som en son för profeten, och Zaynab bint Jahsh var profetens kusin. Profeten ville gifta ihop dem för att bryta de sociala barriärerna mellan fria och frigivna.

Zaynab sade först:

"Jag är din kusins dotter, o Guds sändebud. Jag accepterar honom inte för mig själv."

Då uppenbarades versen:

"Det anstår inte en troende man eller kvinna att ha något val i en sak när Gud och Hans sändebud har beslutat."

Zaynab accepterade då äktenskapet. Äktenskapet var viktigt för att avskaffa klasskillnaderna mellan fria och frigivna.

Hans skilsmässa från Zaynab bint Jahsh

Zayd och Zaynab var gifta i ungefär ett år, men konflikter uppstod. Zayd gick till profeten och sade att han ville skilja sig. Profeten sade:

"Behåll din hustru och frukta Gud."

Gud hade redan uppenbarat för profeten att Zaynab skulle bli en av hans hustrur efter att Zayd skilt sig från henne. Profeten fruktade vad folk skulle säga eftersom Zaynab var hans adoptivsons hustru.

Då uppenbarades versen:

"När du sade till den som Gud välsignat och du välsignat: 'Behåll din hustru och frukta Gud', medan du dolde i dig det som Gud skulle uppenbara och fruktade människorna, fastän Gud har

större rätt att du fruktar Honom. När Zayd skilt sig från henne gifte Vi dig med henne, för att det inte ska vara någon skuld för de troende att gifta sig med sina adoptivsöners tidigare hustrur.”

Gud avskaffade därmed adoptionen, och Zayd återgick till att heta **Zayd ibn Haritha**.

Efter skilsmässan gifte sig profeten med Zaynab genom ett direkt gudomligt beslut. Hon brukade säga:

”Gud gifte mig med profeten från himlen.”

När hycklarna spred rykten uppenbarades versen:

”Muhammad är inte far till någon av era män, utan Guds sändebud och profeternas sista.”

Hans ställning och dygder

Zayd är den **enda följeslagaren som nämns vid namn i Koranen**. Han hade en särskild plats hos profeten, som sade:

”O Zayd, du är min vän, från mig och till mig, och den käraste av människor för mig.”

Sahaba kallade honom **”Guds sändebuds älskade”** (*hibb Rasul Allah*).

När de tre befälhavarna stupade i Mu'ta bad profeten tre gånger om förlåtelse för Zayd, och en gång för Ja'far och 'Abd Allah. Han gick sedan till Zayds hus och grät. Sa'd ibn Obada sade:

”O Guds sändebud, vad är detta?”

Profeten svarade:

"Detta är den älskandes sorg över sin älskade."

Profeten älskade även Zayds son Usama och sade:

"Han är den mest älskade av människor för mig efter honom."

Omar ibn al-Khattab följde profetens exempel och gav Usama högre bidrag än sin egen son 'Abd Allah och sade:

"Han var mer älskad av Guds sändebud än du, och hans far var mer älskad av Guds sändebud än din far."

Källor

- Ibn Hisham: *al-Sira al-Nabawiyya*
- Ibn al-Athir: *Asad al-Ghaba*
- al-Dhahabi: *Siyar A'lam al-Nubala'*
- Ibn 'Asakir: *Tarikh Dimashq*
- Ibn 'Abd al-Barr: *al-Isti'ab*
- Islamweb: *Zayd ibn Haritha*